

Virtuaalinen asiantuntijatyö alustoilla – mitä se on ja miksi sitä tehdään? Kurkistus Upwork-työhön Suomessa

Laura Seppänen, Työterveyslaitos

Tiivistelmä Työelämän tutkimuspäivien 2020 työryhmään Epätyypillinen työ (koordinaattori Armi Mustosmäki)

Digitaalisten alustojen kautta välitettävä keikkatyö on kuuluu ns. epätyypillisiin töihin, ja sen kirjo on laaja niin toimintamallien kuin sisältöjen suhteen. Virtuaalisen asiantuntija-alustatyön eli makrotehtävien ennustetaan kasvavan (Rolandsson, 2020). Osalle Akavan jäsenistöä suunnatun kyselyn mukaan 37% vastaajista oli kiinnostunut myymään asiantuntemustaan alustojen kautta (Rouhiainen, 2018).

Tämä esityksen tavoitteena on ensinnäkin valottaa olennaisia piirteitä asiantuntijatyötä välittävästä, globaalista yrityksestä ja sen ekosysteemistä. Keskeistä alustoilla on algoritmiohjaus, mutta niiden omistajat, käyttäjätieto, sisällöt ja digitekniikka muotouttavat toimintamallit ja -kulttuurit erilaisiksi keskenään. Kaikille alustoille yhteistä on alustayrityksen suuri valta, mutta toiminnan kontrolli on eri tavoin hajautunut alustan, tekijöiden ja asiakkaiden kesken. Toiseksi, esitys näyttää, millaisia ihmisiä tekee asiantuntijatyötä alustan kautta. Kyselyyn ja haastatteluihin pohjautuen kuvaan profiileja suomalaisista alustatyötä tekevistä freelancereista. Kolmanneksi esityksen tavoitteena on tutkia näiden profiilien kautta, miksi suhteellisen korkeasti koulutetut ihmiset tekevät keikkatyötä alustojen kautta. Käyttösytyt myös vaihtelevat ajallisesti: se voi jatkua eri muodoissa tai loppua. Tulokset näyttävät niin tekijöiden kuin heidän motiivinsa moninaisuuden. Lopuksi kokoan tuloksia yhteen ja pohdin, voidaanko, ja missä mielessä, freelancereiden kokemuksia ymmärtää itseriiston (self-exploitation) käsitteen valossa – missä mielessä alustatyö on tai ei ole hyvä asiantuntijoille.

Aineisto on kerätty Fiksu työ alustatalouden aikakaudella -hankkeessa (smartworkresearch.fi). Esitys rajautuu globaalin Upwork-alustan (Upwork.com) kautta Suomessa asuviin tekijöihin, ja aineisto on kerätty joulukuun 2017 ja toukokuun 2019 välillä (Pajarinen ym. 2018; Seppänen & Poutanen, 2020; Seppänen, Poutanen & Rouvinen, 2019).